

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Het Leven Vande H. Maghet Geertruyt Abdisse Tot Eisleben

Gertrudis <de Helfta>

T'Hantvverpen, [1607]

Van't heyligh leuen van Mevrouw de Abtisse S. Geertruyt, hoe dat Godt
sijn vermaken heest in een bedrcest herte, ende van een bescheyden
spijs nuttinghe, en[n] communie. Ende vande oeffeninghe der ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-43080

geoffert worden aen den seluen Christo. Ende hier door wordt oock Godts barmhertigheydt ende sijn ouerfoete goedtheydt wonderlijck ghepresen, dat hy aen alle de ellendighe ende verlaten sondaers hulpe gheeft, waer door sy als sy ommers willen hen seluen ende oock andere moghen verlossen vande sonden ende straffe der seluer.

Van't heyligh leuen van Mevrouw de Abdisse S. Geertruyt, hoe dat Godt sijn vermaken heeft in een bedrceft herte, ende van een bescheyden spijs-nuttinghe, en communie. Ende vande oeffeninghe der siecken, en vande verdienstē der ghener diese dienen.

DATI. CAPITTEL.

Mevrouw S. Geertruyt eerwerdigher ghedachtenisse / als een vriendinne Godts ende volbanden h. Gheest die wy met oprechteliefden moeten naevolghen als een goedertierenste ende allen lof / en eerewerdige Abdisse / die heeft haer Ampt van Abdisse wijselijck / suetelijck / verstandelijck / met een wonderlijck bescheydenheydt / tot lofdes heeten / en profijt der mensche gheregeert / den tijdt van veertich Jaeren ende elf daghen / door een brandende liefde / en deuotie / tot Godt inde meeste goedertierenheydt ende sozghvuldigheyt / tot haren euen-nasten: met een diep

oot

ootmoedicheyt ende strenghticheyt tot haer sel-
 uen. Want sy is seer neerstich gheweest inde
 siecken te besoekē / hen besozghende sulcs alse
 van noode hadden ende sy hielpse met haer ey-
 ghen handen / soo tot hun vermaken / als tot
 hun ruste / ende andere dinghen diese van doen
 hadden / soo wannect het haer toegelaten wert
 ende niet belet en werdt dooz de caritate van
 d'andere Keligienzen / die met ghewelt sulcs
 van haer niet en begheerden ghedaen te hebbe.
 Ende niet alleenlyken in dese dinghen ; maer
 dock in andere / als int Clooster te vaghen / te
 schicken elck dinck op syn stede / wasse d'erste
 inde weer / ende somtighen doock alleen inden
 arbeidt / tot datse d'andere doock haer ondersa-
 ten soo lockte / hen booz-gatude / en met soete
 woorden. nooddende om datse haer helpen sou-
 den. Alse nu van met dese en andere verschey-
 den / is alle denighden bloepende was als een
 roose / al haer leuen dooz / wonderlyck beha-
 ghelyck ende begraciet vooz Godt en de men-
 schen / ten lesten alsse het xl. Jaer ende xi. da-
 gen soo ouerzacht hadde / isse (och lammer!)
 ten lesten in een cranckheyt gheballen diemen
 de cleyne gheraektheyt noemt. Den welken
 schicht / als komende upt de handen vanden
 Almoghenden (dit sochte die edele siele nu bet
 ghemaect zynde met soo veel bruchten der
 denighden / te trecken t'hem waerts upt het
 belt vande lichamelijke ellendicheyt) hoe dat
 die tot het merck toe dooz-ghedaen heeft het
 binnenste van haer ondersaten / dat moghense
 weten die haer ghekent hebben : want wy en
 ghelouen niet datmen inde breedte des werels
 eenen mensche soude konne vinde n die met soo
 grooten ghebenedydinghe van Godt is booz-

Haer lief-
selijck-
hedt.

komen geweest soo naer de nature als naer de gratie ende wat daer aen cleeft tot Godt streckende / als dese. Want hoe wel dat het ghetal der persoonen diese onder haer moederlycke behoedinghe ontfanghen heeft / ende opghewoedt inde keligie / bouen het ghetal van hondert ghecommen is: soo en hebben wy nochtans niet konnen verstaen / dat sy eenighen mensche ghebonden hadden / diese oft meer bemindt hadden / oft die haer in eenighe dinghen soude te bouen gegaen hebben. Sy was soo lieffelijck / dat (het welck nochtans wonder is) alser somwylen kinderen die onder hun seuen Jaren waren / int Clooster ontfangen werden die hun natuerlyck verstant noch niet en hadden / om te verstaen de dinghen die Godt belanghen / datse terstont als sy doech naer kinder boeren begosten te kennē dat sy hun gheestelycke moeder was / met sulcken liefde tot haer heylighe goebertierenheyt onsteken gewordē zyn / dat het hen dochte ombehoorlyck te zyn dat sy souden beleden hebben / datse hun vader / ofte moeder / oft vermanden van hun vzienden liever souden gehad hebben / als haer. Dese en dierghelycke dinghen / en in sonderheydt wat dat de vrimde van haer gheboelt hebben / als sy haer sagghen / ende haer woordē hoorden / die vol van de wysheydt Godts waren / soude te langhe zyn om hier te verhalen. Daerom me sullen wy dit al-te-mael t'samen wederom storren met lof ende danck-segghinge inden afgrouvande Goddelijcke goetheydt wyt de welke alle goedt vloeydt. Als dan nu dese strale der Sonnē was streckende tot den ondergaanch des doots / dooz de cranchheyt des lichaems /

haer

haer dochters vreesende ofte moghelijck haer
 ontrocken zijnde het verblicken van soo cla-
 ren exempelen/ende van haer ghenomen zij-
 nen het gheleydt van sulcken godertieren
 moeder / soude moghen ghebeuren datse in-
 den wegh der Religie souden comē te missen/
 hebben niet gansche de affectie haerder hertē
 haer toeblycht ghenomen tot den vader der
 hem herticheden/ om hem te verbidden met
 sulcken ghebeden soo sy best mochten. Ende
 om dat hy dat opperste goet is / vandē wel-
 ken alle goet / de verdiensten cruyght des goet-
 heyts: soo en heeft hy niet versmaeyt de ghe-
 beden van sijn armen/ ende wiens ghebeden
 niet en betaemde datse souden verhoort wor-
 den teghen sijn bestieringhe / die heeft hy soo
 verhoort gelyck het profitelijc was tot haer
 salichent / ende hy heeft haer-lieden soo ver-
 troost datse begosten haer te verblijden inde
 saligheyt vā haer moeder. Want als sy vooz
 haer baden/ heeft hy haerliede dickwils dooz
 dese S. Geertruydt antwoordtgegeuen inden
 gheest: waer dooz sy vertroost zijn geworden/
 alst blyckelijck int vervolgh verclaert sal
 worden. Op eenen tijdt als eene vooz haer
 biddende wensten haren staet te weten / soo
 heeft de heere gheantwoort: Ick hebbe ver-
 wacht met een onuerdeerlijcke blyschappe
 desen tijdt/ dat ick mijne bevinde soude ley-
 den alleen inde woestijne: sy dat ick daer son-
 de spreken naer haer herre/ende ick ben ghe-
 comen tot mijn bevinen: want sy comt met
 my ouereen in alles naer mijn aenghenam-
 ste welbehaghen/ende sy is my onderdanigh
 in als / naer mijn soetste genoeghen. Om dit
 te verstaen / so is de woestijne de sieckte: daer

Toe- /
 vlucht tot
 Godt al-
 men be-
 sorght is.

Osae 2.

de Heere spzeekt tot het herte van sijne be-
 minde/ende niet tot de ooze: want soodanich
 is sijn uytspzacke datse naer det menschen
 voer niet verstaen en can worden/ghelycker-
 wijs die dinghen die tot het herte geseft wor-
 den/die worden meer gheboelt als ghehoort.
 waerom de woorden des Heeren tot sijn be-
 minde / zijn tribulatiën ende beswaringhen
 des herten/te weten: als den krancken pepst
 dat hy onnut is / ende dat hy synen tydt on-
 nuttelijcken verlijt / ende dat de andere om
 synent wille arbeiden / ende oock hinnen
 tydt verquisten / om datter moghelyck dooz
 hinnen arbeidt gheen profijt tot gesontheit
 volghen en sal. Waer op sy alderbest naer het
 wel behaghen Godts antwoordt/ alsse in haer
 herte lydsaem blyft/ begheerēde dat alle den
 wille Godts in haer soude volbröcht worden
 want sulcken antwoordt en wordt inden he-
 mel niet op der menschen maniere ghehoort/
 maer het clinckt als dooz de soetste Godde-
 lycke orgel / te weten: dooz herte Jesu Chri-
 sti/ met de meeste genoechte hande heele Dy-
 buldicheyt/ ende alle het hemels hof. Want
 gheen menschelyck herte dat sterffelick is en
 soude/ ter wylen het de beswaernisse geboelt/
 uyt ganffcher sele connen segghen / dat het
 dat gheerne wilt lyden nae den wille Godts/
 ten ware dat sulcs daer in ghebloeydt waere
 vā dat volmaeckste herte Jesu Christi. Waer-
 om dat oock vā noode is dat het sijn geclanck
 gheue indē hemel dooz dat selfste herte/te we-
 ten Christi Jesu. Ende de Heere heeft daer by
 gheboeght: mijn wt-verkozen die is my ghe-
 boozsaem naer mijn soetste ghenoeghen om
 datse niet en versmaeyt de beswaernissen / ge-
 lyck

De voox
 den des
 Heeren
 tot sijn
 uytver-
 coren.

De beste
 antwoort
 op de
 vvoordē
 Gods.

lijck Vasti de Coninghinne verſmaeydt heeft
 het bebel van den Coninck Aſſuerus/als hy
 begheerde datſe binnen soude comen op haer
 hooft hebbēde de Keyſerlycke croone / op dat
 hy soude verthoonen aen ſijn Princen haer
 ſchoonheyt: ſoo ic oock alſt my luſt de ſchoon-
 heyt van deſe myne Wat-berkozen te verthoo-
 nen inde teghenwoordigheyt van altydt eer-
 weerdighe Ghybuldicheyt ende van het ghe-
 heel hemels hof: als dā beſware ic haer meest
 met cranckhepdt ende verdziet ende daer by
 verſoet ſy mijn herte / alſe van door haer be-
 ſcheydentherdt met verdult toelaet eenighe
 bermakelijckheyt en ghemack des lichaems/
 ende dat is haer noch tot een vermeerderinge
 der glorie alſe ſules ſomwylē noch doet met
 gheperſthent. Nochtans moet ſy haer daer in
 vertrooſtē/oberdenckēde dat aen den genen die
 Godt beminnen, alle dinghen, door mijn lieſſe-
 lijckſte goedertierenthepdt/ ghedijen tot goet.

Hier na alſe noch op een ander tijdt door
 haer badt/heeft de Heere gheantwoordt. Ick
 hebbe ſomwylē ghenoechte dat mijn bemin-
 de my wat frans maecht ende dan gheue ick
 haer peerlen ende gouwe blommen. Om dit
 wel te verſtaen: de Peerlen zijn haer ſinnen
 en de gouw-blommen zijn haren legghen tijt/
 waer mede ſy my ſeer bequaem ende aenghe-
 naem tierlijckheyt maecht / als ſy leegh zijn-
 de en nu eenigh ſins haer crachten wederom
 ghecreghen hebbende beghint haer te keeren
 tot haer ampt/forghuldigh zijnde hoese alle
 de dinghen die de Keligie mooghen verboorde-
 ren ende in ſtant houwen / ſoo mochte beſtie-
 ren / dat naer haer doot alle haer inſettingen
 ende boozbeelden mochten zijn als eenen va-
 ſten

De tribu-
 lation ver-
 cieren de
 ſiele.

Rom. 8.

Vat dat
 de Peerle
 en gou-
 we blo-
 men zijn.

be-
 nich
 hen
 ker-
 wo-
 doot.
 a be-
 ghen
 oepſt
 r on-
 e om
 men
 door
 heyt
 r het
 haer
 den
 den
 he-
 doot/
 dde-
 hyl-
 Dye-
 want
 sen
 oelt/
 t het
 ds/
 aere
 aet-
 nich
 we-
 r by
 ghe-
 om
 / ge-
 lyck

Vast be-
zouwe.

Vat ge-
trouwic-
heyt het
herre
Christi
beveegt.

sten pilaer om de Religie te ondersteunen tot
mynen eewighen lof: maer alse in dese din-
ghen arbejdende merckt datse haer ghesont-
hejdt soude crencken / terstont ophoudende /
betrouwende alle dinghen myn beveest / op dat
ick het al verbullen soude. Want dese ghe-
trouwicheyt is die mijn Goddelijck herte de-
weeght / datse soo haest als sy ghewaer wordt
datse op de beter handt is / terstont proeft /
wasse vermach inde dinghen die haer ampt
belanghen / ende terstont oock alse ghevoelt
datse verargert / datse dan wederom ophoudt
ende myn beveest.

Op eenen anderen tijt als de boorzepde me-
rouwwe de Abdisse S. Geertruyt (lieffelycker
ghedachtenisse) sonderlinghe hier mede be-
swaert was / om datse gheen handtwerck en
roste gedoen / ende daerom vreesse hadde / datse
haeren tijdt onnuttelijck verstete / ende soose
naer haer gewoonlycke ootmoedicheyt van
dese selue (wiens antwoorde sy bouen de an-
dere achten) onderstat sochte / heeftse begeert
datse daer bozen den Heere soude bidden: het
welck alse seer devotelijcken dede / soo heeftse
dusdanighen antwoort van den Heere beco-
men. Eenen goedertieren Coninck en soude
noyt qualijcken conuen nemen / dat sijn upt-
berhozen versumden boort te langhen haer
fraey dinghen op dien tijdt / als hy met haer
spelende ghenoechte heeft haer handekens te
tasten: maer het soude hem des te aenghenam-
mer zijn / als hy haer vondt altydt ghereedt
om in alles sijnen wille te doen: soo oock de
soetichert mynder herten heeft veel liever dat
dese mijne uptbercozen verduldlijcken lijdt
alse door sieckten belet wordt: maer alse ghe-
wart

waer wordt nu wat gebeteret te zyn / laetse dan wederom nemen den wille om de Keligie te verborderē soo heel als in haer is / sonder schade van haer ghesontheydt.

Item soose overmits haer cranckheydt (dooz de welke haer dochte datse gheen profijt en coste doen in haer ampt) begheerde den last / bande Abbdije ouer te laten / ende daer op oock dooz dese den wille van Godt begeerde te weten; soo isse met dese woorden bande Heere onder-wesen gheworden: Ick heylige mijn iuytberkoze dooz de sieckte om dat ick in haer soude wonen: ghelijck een Kercke geheyligt wordt dooz de wydinghe des Bischops. Item ghelijck een Kercke met sloten gestoten wort op dat de onweerdighe daer niet in en souden comen: soo bestuypte ick ooc dese dooz de cranckheden / om dat haer sinnekens niet en souden vatten soo heel verscheyden wterlijcke dinghen in de welke somtijde niet al te veel profijts en is / ende nochtans het herte ongherust maken / ende somtijds beletten dat het herte hem met my soo wel niet en can bekommeren. Waerom ick (die spreke inden boeck des wijsmans

De sieck-
te heyl-
licht de
siele.

Prov. 8.

Dat mijn wellusticheydt is te zyn met de kinderē der menschen,) dese my / soodanighe gemacckt hebbe: dat ick ouermits de bestwaringen van haer siekten / te recht in haer moet wonen. Naer dat : By is de Heere allen den ghenen die verdruckt van herten zyn. Daer-en-bouen hebbe ick toeghedaeu soo haer te vercierē in goede meyninge ende goeden wille dat ick in haer bliuende als eenen Coniuck in sijn stilste rust-plaetse / booz eenen tijdt op aerttryck in haer mijn wellusten soude hebben / naer mijn best behaghen / eer dat ickse sal brenghen tot de ewighe

Psal 33.
verf. 19.

wighe wellusten des hemels. Maer haer uyt-
 terlycke sinnen die hebbe ick haer eensdeels
 ghesondt ghelaten: om dat ick dooz haer ant-
 woordt soude geuen ende mynen wille te ken-
 nen gheuen acide kinderen der vergaderinghe
 daer sy ouerste af is. Ghelijck ick eertijts de
 kinderen van Israel ghegheuen hadde de Ar-
 che des Testaments om dat sy my daer bragen
 souden / ende dat sy my in die souden ontlien.
 Laet haer oock gelijk die Arche / in haer heb-
 ben het Manna: dat is de sueticheydt des ver-
 troostings / inde affectie / ende oock inde woo-
 den / naer haer vermoghen / tot alle haer on-
 dersaten. Laet haer oock hebben de Tafelen
 des Testaments / dat is: laet haer bevelen te
 doen ende te laten naer mijn wel-behaghen /
 soo sy dat sal conné onder-scheyden. Laet haer
 oock hebben de roede van Aaron / dat is: beris-
 pinghe der quaden / in penitentsien te stellen:
 beschepende met een bligticheydt des Sheests /
 ouerdenckende dat ick dooz mijn seluen alle
 ongheterde saken beteren can / soo dooz
 inspake / als dooz tribulatiën: maer al dat ick
 dooz haer doen / daer mede vermeerdere ick
 haer verdienste: is datse niet verbetert en wo-
 den diese berispt / dat en sal haer niet schaden /
 als sy maer sorgbuldige neersticheyt en doet:
 VVant den mensch mach begieten ende plan-
 ten, maer ick alleen can den wasdom gheuen.

1. Cor. 3.

Iken soose breesde datse haer hier in on-
 achtamelijck droegh / om datse de H. Com-
 munitie achter liet / oock het gebedt met andere
 gheestelijcke oefeninghen / ende daer en teghen
 breesde onuerdelijcken te Communiceren /
 ouermidts datse om haer cranckhepts wille
 haer niet gheen betamende oefeninghe tot de
 H. Com

Hoe dat
 wy moe-
 ken vor-
 den de
 Arche
 Christi
 de māna.
 De tafelen
 des Te-
 stamēt.
 De roede
 van Aarō

H. Communie coste ghercedt maken / heeftse
 verdient vande Heere dooz dese / met dusdani-
 ghen woorden onderrecht te worden ende ver-
 troost. Alse euckelyck om inghent wille de
 Communie ofte yet sulcks achter laet datse
 anders geerne doen soude / maer ghelwaer wort
 dat het haer let / dan soo wilt mijn milste goe-
 dertierentheydt booz haer eyghen deel dat sy
 versupint / haer gheuen mijn deel / ghelyck het
 mijn eyghen is / al wat goet datter inde heele
 Kercke ghebrocht wort. Soose oock (naer de
 gewoonte vande goede sielen die soude breesen
 daer gheen sonde en is) op eenen tijdt beswaert
 was / om datse sach dat die haer dienden sche-
 nen haeren tijdt te verliezen: ouerindts datter
 geen vrucht van gesontheyt met haer en volgh-
 de. Den ghetrouwen Godt / die niet toe en laet
 dat yemant ouer sijn macht gheerkeert soude
 worden, die vertrooste haer ouer dit / dooz dese /
 met dese woorden / t'ingnder liefden ende eeren
 wille salinen haer dienen met eerweerdicheyt /
 minnelijckheydt / neersticheyt / en vrolyckheydt,
 want ick den Godt die in haer woone hebse
 ghestelt tot een hooft vande vergaderinghe:
 waerom elck een van die / haer schuldich is te
 helpen ghelyck de lidmaten hem hooft. Ende
 laet haer dat met blyschappe ontfanget mijn-
 der eeren / dat ick dooz haer als dooz eene mi-
 ne ghetrouste vriendinne / vermeerdere de ver-
 diensten van mijn wtbercozen als ick alle de
 weldaden die haer bewesen worden / niet al-
 leenlycken dooz den daet / maer oock dooz de
 affectie / ende woorden / sal beloouen al ofse
 my bewesen werden.

Gregor.

1. Cor. 10

Item soo alle de gemeynte op den feestdach
 van S. Leui. nus een ghemeyn ghebedt booz
 haer

S. Leui-
 nus.